

אורות השבת

גלוון מס' 879

בטאון הרבנות והמוועצה הדתית בא-שבע

וממלכת התורה בעיר האבות שע"י רשות מוסדות "קול יהודה"

מנהל מערכת
רבה אברהם טריקי

פרשת השבת
שופטים

עורך
רב עוזיאל אדרי

דבר רב העיר שליט"א

כוחו של שוד

לא תטה משפט לא תפיר פנים ולא תקח שוחד

בי השוחד יעור עני חכמים ויסלף דברי צדיקם. (ברית, ט, ט)

בי השוחד יעוז: משקלב שוד ממן אי אפשר שלא יטה את לטן אצלו להתק בוכתו. (רש"ט)

דברי הכתוב שלפניו, יש בו כדי לאלפינו בינה – עד הין מגע כוח השפעתו של השוחד שהרי לכאורה היה ראוי לומר כי השוחד יעור עני טפשים ולא חכמים, שכן מי האיש החכם אשר טה משפט וצדיק את הרשע בעבור נזעדים. ברם מפירוש רש"י ולמדנו קביעה חזה וברורה, שהמקובל שוד א' אינו אפשר שלא טה לב'. ומהברוי עולה, שכן בזה הבדל בין חכם – לטיפש, או בין צדיק – לרשות. אין כי זהطبع בכל אדם, להיות מושפע מהשוחד ולהתק בוכתו של מי שהטיב עמו. וודולה מזו יש לנו ללמד מפסק השו"ע (חו"מ, ט, א): 'מאוד מאד ציריך הדין ליהר שלא ליקח שוד אפילו לזכות את הוכאי... ולא שוד ממן בלבד, אלא אפילו שוד דברים... וכל דין ששאל שאלת הוכאי'...

לawn וההשאילו, עכ"ל. ובכלל' שוד דברים, יש לכלול גם מי שرك בקש לשחד את הדין, אע"פ שדוחה הדין את בקשות על הסוף, הרי הצריך לפסול עצמו מאותו הדין, אין כי הוא משוחר מעצם הדיעה כי בעל הדין רצה להיטיב עמו! ו'ש הכתוב' כי השוחד עיר עני חכמים, רוצה לומר שאפילו לב חכם נתה מטענו כלפי מי שהטיב עמו. ואדרבה, אפשר שככל שחדין צדיק וחכם יותר, כך תגבר מידת נתיה לבו למי שהטיב עמו, מפני הכרת הטוב הנוטעה לבלו לפני גודל חכמו ואצלות מידותיו. ואכן דיק זה, מפורש הווא בתלמוד (נחותה קה, א): 'תנו רבנן, כי השוחד עיר עני חכמים – קל והוור לטפשים, ויסלף דברי צדיקים – קל וחומר לרשותם...' אל הכى קאמו, כי השוחד עיר עני חכמים – אפילו כדק גמור אינט נפטר מן העולם ללא טירוף הדעת! הרי לפניו מפרש, שאפילו 'חכם גדו' או צדיק גמור, וכי ישפיע לו מון השוחד עד כדי סכימות הלב וטירוף הדעת!

ומרגליות יקרה בפיו של מן המשגניה הגה' צ' רבי מאיר חדש צ' ל': הלקח שוחד, רשות, ואם לא הרשע מן השוחד – איינו בן אדים. ומשה היה בבנו הגאנן רב' משה מרדי שליט' א', שמספר לאבוי את אשר קרא בעיתון אודות שופט אחד שנתקבש בעת הדין ע' אחד הצדדים לפסול עצמו מלודו, משם שהשופט קיבל טบท הנאה מהצד שכנגד. דחה השופט את הבקשה על הסוף בטענה, שיש בכחו להעתלו מעל כל החישובים הקטנים של טובת הנאה, ולשפוט משפט צדק. כאשר שמע מון המשגניה את הסיפור, נדועז ואמר: 'להה יקרא התעלות, כלום חוסר הכרת הטוב יש בה ממש עליה... ירידה היא זו, שחיתות! אח' כ הסביר לשובבים: הלקח שוד אינו יכול שלא להיכשל בו, שהרי אם יתחשב בשוחד, ייכשל בסילוף הדין. ואם לא יתחשב בשוחד,

(פרק' המשניה).

וזונגלא מופתית לדין, נמצוא בפרש' 'בנות צלפחד', וכזה הם דברי הכתוב (במדבר כ- ג-ה): 'אבלו מה במדבר והוא לא היה בתוך העדה והנעדים על ה' בעדר קורח כי בחטאו מת ובנים לא היו לו... תננה לנו אחותה בתוך אחיהם ויקרב משה את משפטן לפני ה''. וכבר העיר רב' מנחית חיין', מודיע היה צריך משה ובינו להגיש את משפטן לפני ה', וכי הוא עצמוני לא יכול להכרע בדבר ואית עזה, מודיע הוצרכו בנות צלפחד להוכיח שאביהן לא השתתק במחלוקת קורח ועדתו, וכי במה קשורה עובדה זו עם תביעת ירושת אביהם. ועל כך דריש, דהא ברא תליא. שכן אחריו שמעו משה כי אביהם נבד מעדר קורח ולא נטל חלק בין המהנדסים להנגתנו, מיד פסל עצמוני מלודין בדבריקן והגיש את משפטן לפניה ה', מפני שהוא בזה מעין שוד אשר יש בו כדי לחשוט את לבו, עכ"ה הנה כי כן, משה ובניו ע"ה החלם بشללים משג'ג האמונות (הנודעה לרמב"ם בפה' מ' אבות ג, ב), אשר עצם נזלותו הרקעה שחיקם שעדרשו עליו (וזורט לת' ב) את הכתוב (חולת ח, ו) ותחסרו מעת מאלהם, חשש פן' שוד הדברים שנשמעו מפי בנות צלפחד יטו את לבו מלודין דין אמרת, עד כדי פסילת עצמוני מלודין בבריה!

המשן דבר רב העיר במדור 'אורות הבשורות'.

דבר העורך

להשתתף בבית דין של מעלה

'שפטו את העם משפט צדק'আ' איתא במסכת שבת (י, א) כל הדין אמרת לאמיתו נעשו שותף להקב"ה במעשה בראשית, מבאר היבן לאשרי כל אדם דין י'שפוט' את חבריו 'משפט צדק' לכפי זכות, ומסנרג עלייו שהאמת הפנימית שלו היא לעשות אך טוב וחסד, זוכה שידונו אותו בראש השנה לכפי זכות, כדאיתא במסכת שבת (קמ, ב) הדין חמירו לכפי זכות בשים דין אותו לכפי זכות. ועוד שזכה להיות שותף להקב"ה בבית דין של מעלה בראשית של השנה, י'שפטו את העם משפט צדק' בגימטריה עם האותיות י'קנו בשפע שכח'ק (שכינה הק) להשפיע טובו וברכה לשכינה הקדושה, של ישראל להשפיע טובו וברכה לשכינה הקדושה, לכתיבה וחתימה טובה שנה טובה ומתוקה.

מכוכב הארץ ואבוג'ם

רב עוזיאל אדרי
רב המוכו הרופאי 'סרווקה'
וק' שבטי ישראל' שכונה יא' בא-שבע

לוח זמנים שבועי

יום א'	יום ב'	יום ג'	יום ד'	יום ה'	יום י'	שבת קדש
ב אלול	ד אלול	ה אלול	ו אלול	ז אלול	ט אלול	ט אלול (29.8.20)
4:54	4:54	4:53	4:52	4:51	4:50	4:50
5:02	5:01	5:00	4:59	4:58	4:57	4:57
6:19	6:19	6:18	6:18	6:17	6:17	6:16
8:48	8:47	8:47	8:47	8:47	8:46	8:46
9:27	9:26	9:26	9:26	9:26	9:26	9:26
10:31	10:31	10:31	10:31	10:31	10:31	10:31
12:42	12:42	12:42	12:43	12:43	12:43	12:43
13:15	13:15	13:16	13:16	13:16	13:17	13:17
18:04	18:05	18:06	18:08	18:09	18:10	18:11
19:10	19:11	19:12	19:13	19:15	19:16	19:17
19:25	19:27	19:28	19:29	19:30	19:31	19:33

ברכת הלבנה
החל מליל חמישי אור לדי אלול (26.8.20)
סוף זמנה ליל חמישי אור לדי אלול (2.9.20) עד השעה 21:16

זמן הדלקת הנרות

פרשת השבת	שופטים
הפטרה:	אני אני
כניסה השבת:	18:59
יציאה השבת:	19:49
רבנו תם:	20:38

אורות הקשרות

ואכן צא ולמד לדברי הש"ס (נحوות קה, ב) עד כמה נזהרו רובינו תנאים ואמוראים מלבד בכל דבר וענין אשר ריח של שודד עולמה ממנה, והה לפניך (חנות) שניים מהם: רבינו ישמעאל ברבי יוסי, היה רגיל אריסטו להביא לו כל ערב שבת סל פירות מפרדסו של רבינו ישמעאל. פעם אחת הקדים להביא לו ביום חמישי, שאלו: מה מיהרת היום, ענה לו: ש' לי דין תורה להביא לו ביום חמישי זו אקדם מה הביא את הפירות. לא רצחה רבינו אצלך ואמרתו בהזדמנות זו לאך דינן, והושיב לו דיניהם אחרים. וכל מקום שההך ישמעאל לקיבולם ולא לדין דינו, והוא ישבו כרך יוכחה בדיון. אמר רבינו ישמעאל, אמרו: הלוואי ואיריס ישעון כרך יוכחה בדיון.

ושוחה, ואם לחתמי של מקובל שוחה, ומה אני שללא לחתמי שוחה, ולא עד אלא רבינו ישמעאל טובתו, מקובל שוחה על אמרות מה הראות, הרץ הארייס לא ביקש אלא להביא מפרוחיו של רבינו ישמעאל המגעים לו לדין, ולא עד אלא רבינו ישמעאל טיב לקיבלם בפועל, וגם מה שהקדם האריס להבאים ביום אחד, היה זה לטובה עצמו – שלא צטרך לטרוח שוב למחר בהבאתם. ועם כל זה, ראה בו רבינו ישמעאל טובות הנאה אישית שיש בה כדי לפסול עצמו מלבד בדין. וביתור יש להשתומם, ש' שוחה' זה השפיע עליו כל כרך עד שהheid בעצמו, שככל אותו היום היו מוחשבות טרומות על אותו אריס שיטען ראיונות ראיונות כדי שיקפה בדיון!

ווגדללה מזו מבואר שם, איזות אדם אחד שהביא לרבי ישמעאל בן אלישע כהן גדול מראשית הגם, וכשהבן רבינו ישמעאל שadsם והגע מעיר אחרת, שאלנו: וכי שם ועד כאן, לא היה לך כהן עד שטרחת לבוא אליו. השיב לו, ש ל דין תורה אצלך ואמרתו בהזדמנות זו לקלים מצות ראשית המת עם אדוני... אמר לו, פסול אני כבר לדון, וגם לא רצחה לקבל את ראשית המת והושיב לו דיניהם אחרים, וכל מקום שהוא הולך היה וחושב לוכחו ואמר הלוואי שיטען כרך יוכחה בדיון וכו', ע"ש. ושוב הלב משתומם, הרץ רבינו ישמעאל כהן גובל היה, ולפי המבואר בגמ' (נحوות ז') העיד על עצמו: 'פעם אחת נבסה לפני ולפנים, וראייתי את חריאל היה' עצאות שהוא ישב על כסא רם ונשא, אמר לו לישמעאל בני, ברכני. אמרתי לו, והי רצון מלפניך שייכבשו רחמק' את בעסך וגלו רחמק' על מיזוחך ותתנו עטם בניך בORITY הרחמים וחנס לט פנים משורת הדין, ונגענו לבראשו, ע"ש.stell על אף גדלותו הנואה שבבעול הרקעה שחיקם, חחש פן יהא מושפע לבו אפילו מטוותה הנואה שבבעול סייר לכהן! למדך שאפלי מי שמסתובב בין מלאכים, והק' ב' בכבודו ובצעמו מבקש ממנו ישמעאל בני ברכני! ע"ד' כן אנש הוא, וכבר נתברר ש' א' אפשר לנו אנט שעוזר לא טה את דין!

אלא שעדין צרך ביאו, האיך יש בעצם הידייה לחוד כי בעל הדין בפסק להיטיב עמו אפילו בדבר בעוט כל כרך, כדי להטוט לב' חכם גדול' וצדיק גמור (לשון הש"ס) – דוגמת משה רבינו ע"ה ורבינו ישמעאל כהן גדול'... אהמלה! ברכם המעין שם (כתובות קה, א) ימצע לה טעם מבורר: 'אמור רבא Mai טעמא דשוחדא' (הווע אטול אפיל' להטוט את הוכא), כיון דמקבל שוחד מיניה איקרא דעתיה ללביה והוי בגופיה, ואין אדם רואה חובה לעצמו' (אי דעט תחקר בז' החובה – להזכיר את עצמו אפאל' מותקין לוי' אמת). בא' שוחה, שהוא חד' (הנתן והמקבל וועסם בע' אוח), ע"ש. הנה כי כה הגדירה מופלאה לפניינו, שוחה מזח את הנוטן והמקבל, עד שהופכים שניהם ללב' אחד'! ופושט שאין אדם יכול לדון את עצמו; מפני שאינו רואה חובה לעצמו; וכבר ביארנו לעיל, שדרורה טעם זה נוגה בכל שחדין חכם גזידך יותה הבן.

ולפי המבואר בהמשך דברי הש"ס (שם), נראה שיש לנו להשלים בו טעם נסף, דיאיתה התרם: וב ען פסל עצמו מאייה דין, וביקש מרוב נחמו לדון במקומו, באיזו זמן היה עסוק ר' נ' דין תורה של יתומות, אמר: לפסק דין – מצות עשה הווא, ובבוד תורה גם כן מצות עשה הא, ועשה דבר התורה עדיין. הפסיק מהדini של היתומות, וכן חילה בדין של האיש שרבען שלחו. כמו שראה הצד שכנגד את הקבוד שר בעחן כיביד, נסתתרמו טענותיו, ע"ש. הרץ לפניו נזכר ונוסף בקהל השוחה, והוא שאך אם השוחד לא יטה את לבו של הדין, מכל מקום די בו שיניג' לפיז' בכבה, כדי לעירע את בטחונו של הצד שכנגד מלטען בראיי – 'מסתמכין טענותו'! וזה המקור לדברי ריש' – בתחילת הפסק שלפניו לא' תאר פנים, וזה לשונו: 'אף בשעת טענות, אזהרה לדין של איה רך לה וקספה לה, אחד עמוד ואחד ישב. לפוי' שכשראהה השוחה מכביד את חבריו, מסתמכין טענותו', ע"ל.

מעשה שבאו לפני בעל המנוח חינוך' שנ' אנשים לדין תורה, תוך כדי הדין סייר אחד מוהם שאבוי של המנוח חינוך' סייר חופה וקידושין בחותונתו, לשמע הדברים, פנה הרוב לצד השני: האם גם אצלך היה אב מסדר קידושין, השיב הלה בשלילה. מיד פסל הרוב את עצמו מלמהשייד לדון בדין, בהפטוריו: 'חוושני פן יטה לב' לפיז' והשיה דייד בית אבא'!!

אורות הפרשה

השiba שופטינו כבראשונה

לא תיעט לנו אשרה כל עץ אצל הזה 'אלקין אשר תעשה לנו, ולא תקים לנו מצבה אשר נשאנו 'אלקין' (ז, כא-ככ), מבאר הבן לאשרי' סמיכות שני פסוקים אלו, قدיאת בא מסכת סנהדרין (ז, ב), אמר ריש لكיש כל המועד דין שאינו הגון על הצביעו הוא אכן וטוע אשורה בישראל שנאמר ששפוטים ושוטרים תיתן לך' (דברים טז, כא), ולא תקים לה שלא תעטע לך' אשורה כל עץ' (דברים טז, כא), לך' אשורה אשר נשאנו 'גמטריה' 'שקר', שהוא דין של שקר כי אין דין באמת אלא שמתהדר וועשה את עצמו כדיין, 'מצבה אשר ש' נז' ראי תיבות 'אשם', שגם הממונה אותו וגם הדין עצמו אשימים בדבר, וה' ברחמיין שומרנו מלהיכשל או מלהכשיל אחרים חיללה, ונזכה באהרונה בימיינו שישב שופטינו כבראשונה אמן.

שמירה ומגנה מהמזיקין

על פי שנים עדים או שלושה עדדים יומת המת לא יומת על פי עד אחד (ז'), צריך להזכיר מהו לשון הכתוב יומת המת והר' אם הוא מת כבר מה יש צורך להזכיר. וגם למה אמר קודם שני עדדים ואחר כרך שלושה עדדים, והרי אם ואכן על פי שני עדים כל שכן שנאכן על פי שלושה עדדים, והיה לו לומר להיפך קודם על פי שלשה עדדים ואחר כרך שאפלו שני עדדים שם מועל. מבאר הברכה משלשת' כרך בזוהר (ח' א, ב), שהסתורא לאחר נקאים מתים, ויבורר על פי מה שכתב החידושים הר'ם על דעתה בירושלמי מסכת סוכה (פ' ה, ס), למה וקורא שם הכל' זמר 'בבל' בגין עצמת ניגנו שמובל ומשביטת את כל הכל' שיר שנגנונים עימן, והקשה שלכורה היה צריך לקרואותן על שם התוצאה של פועלתו 'מנבל', ותירץ שמכאן אוט למדים ומהוכ שמי שמשביטת ומובל אחרים שמסביבו הר' הוא בעצם 'בבל', כמו כן הוא מלאן המות שהוא מmitt את כל העולם על כן הוא עצמו נקרא מות. והנה בפסק 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד' (דברים ו, ד), האות ע' של תיבת שם' והאות ד' של תיבת אח' נכתבו בטורא באותיות גדולות, והם צירוף תיבת ע"ד' למדנו שהם עדדים נאמנים על בני ישראל הקוראים קריית שם, כמו שכתב בעל הטורים שקריית שם שחרית וערבית הם שני עדדים שבין ישראל מלכים עליהם על מלכותיהם. אך הנה יש עוד קריית שם קטנה שהיא קריית שם של הקרבנות בתפילה שחירות. ועל פי זה יתבאר הפסוק כך, 'על פי שנים עדים' ב' פעמים קריית שם שחרית וערבית, 'או שלושה עדדים' על כל פנים שלושה גם קריית שם של הקרבנות, 'יוםת המת' בסוכה של הקריית שם להמית ולהסרי מכין את השטן היצר הרע שהוא מלאן המות שנקריא מות, 'לא יומת על פי עד אחד' לא תוכל להרוג את היצר הרע רק עם עד אחד אוותיון ע"ד' של תיבות שם' ואחד' של קריית שם שעל המטה, מכיוון דיאית בא מסכת ברכות (ז, ב), שהשינה היא מעין מימה שהיא אחד מששים לימותה, שלאחר קריית שם שבעמץ הים אז יש בוכות קריית שם שעל המיטה להגן עליו מהמזיקין שיברחו מעליון והיו בדילן ממנה.

הקמצן חרון אף ה' עלי

יענו ואמרו ידינו לא שפכו את הדם הזה ועינינו לא רואו, כפר לעמך ישראל אשר פדי' ה' ואל תיתן דם נקי' בקרב עmr' ישראל ונכפר להם הדם' (כא, ז-ח), 'כפר ליעמך' 'ישראל איש פדי' ראי תיבות 'כל' אף', מבאר הצדיק מרעננה זע' א' הכוונה על פי דיאית בא מסכת סוטה (מו, ב), תנו רבנן 'וכל' זקני העיר הקרים אל החלל ירחצנו את ידים על העגלה הערופה בנחל' (דברים כא, ו), ואמורו ידינו לא שפכו את הדם הזה ועינינו לא רואו וכי עלתה על ליבנו שבית הדין שופcin' דמים המ, אלא שהנהרג לא בא לידי ופטרונו בלא לוויה. ועל ידי זה נהרג, נמצאו באם היו כילים והיו חונחו בלהונחו בלא מחותן יש עליהם חיללה אף ה'. על כן רק לאחר שעומדים הזרים וمعدים שלא רואו אותו וכאן כפר לעמך ישראל.

דבר רבני השכונות

הרה"ג מאיר סויסא שליט"א
רב שכונה א'
ומנהל מוחלקת כשרות "מהדרין" בארכשע

הוי דין את כל האדם לכל זכות

פרשת השבוע נפתחת במצוות שופטים, שעלו-פיהם יכרعوا הידים וההלוות, ועד דיני גנשות, בהלכות סנהדרין מביא הרמב"ם הלכה מענית: אם דינה הסנהדרין בדיני גנשות ופסקו כל הדינים פה, אחד שהאיש חיב מיתה - "הרי זה פטום, עד שאין שם מקצת מהcin שיפנו בזכותו". אכן במקצת שבאות דף ל' ע"א נאמר על הפסוק "בצדך תשפט עמייך" - "הוי דין את חברך לכל זכות" יש ציוו להוג במידה זו, ובמקצת שבת דף קכ"ז ע"א מובאים דברי רבינו יוחנן "שהה דברים אדם פירוטיתן בעולם הזה והקון קיימת לו לעולם הבא ואלו הן הכנסת אורחות וכו' והן את חברו לכל זכות ובמהמשך מביאה הגمرا בריתיא שבה מצין השכר המיחוד לנויג לדין לכל זכות" תנ"ר רבנן: דין את חברו לכל זכות דין אותו לו זכות". מסופר על קבוצה גדולה של רבנים שהתקנסו בביתו של בעל ה"כתב סופר" לאסיפה בענין צבורי חשוב, לעת צהרים ערך להם המארח סעודה כיאה לאורחים החשובים, באמצעות הסעודה קם הגאון ה"כתב סופר" רבה של פרשנויות והראה לנוכחים חוץ יקר ונדר במיוחד, מטבח זגב החותם בחותמו של דוד המלך, והסביר כי מטבח זה עוכב במשפחתו בירושה מאב לבן, ושקל הווא בעיני כגד כל הון שבועלם, שכן הוא מעיד על ייחוסינו הרים ואין לו ככל הדיעו אוח ובעולם, ביקשו הרבנים לראותם מקרוב והמטבע עברה מיד ליד וכולם התפעלו מאד, לאחר כמה רגעים בקש המארח את המטבח ולפתע מהומה, המטבח עמלו: לאחר חיפושים ממושכים, נעל אחד הנוכחים את דלתות האולם, ואמר רבתותי, אני מתנצל אך אין ברירה, כדי לקיים "והי תם נקיי מה ומישראל" כל אחד יבדוק בכיסו של חברו, אז קם זקן הרבנים והצהיר כי הוא מתנגד ואני זה כבוד התורה, לשמע הדברים קם בעל הבית ואמר, עם כל הכבד שאינו רוחש לך, אך זה הפתרון היחיד המתתקבל על הדעת, פני רבו הזקן חווורו וספונטנית התגנב החשש שהבר הזקן וכשל ברגע של חולשה, ועוד כשגםתו בדעתם לבצע את החופש, לפטע ונכנס לאולם אחד המלצריים וביזו המטבח, הוא סיפר כי מצא אותה באשפה, כנראה פיתא אותה מהשולחן עם שרירות האוכל, ולאחר שנמצאה המטבח והוחזרה בכתב סופר אבן גוללה מעיל לם ומשנרגעו הריבו לשאל את הרב הזקן רביינו, מדוע התגנתת כל כך לחיפוש, קם זקן הרבנים ממקומו והוציא מכיסו מטבח עתיק מימי בית שני החותם של דוד המלך, כדי לכואן מטבח עתיק כל הכתוב של רבקה של בירתן, גם אני משושלת בית דוד, אבל הכתוב סופר הקדים להראות לנוכחים, גם אני משושלת בית חזקיה, וחשתית שאם יבדקו בכייסים יגלו את המטבח של, ייחסו כי שמי הוא הגנב ואייש לא יאמין לי. סיפור זה ממחיש כמה חשוב בו דין זכות ולכך פרשנותו מתחילה במיללים שופטים ושורטים תיתן לך בכל שעריך הוא מצווה על השופטים לשפוט משפטך מהו הצדקה, ומדייק הרבי מליבאויטש מהרמב"ם שהגם שבדך כל התורה אומרת לנו "אחר ריבים להטות" כלומר הפסיקה תהיה לפני הרוב אם רוב הדיינימ מחייבים את הנאשם היה חייב אבל כאשר כל חבר בית הדין ואפיו סנהדרין של שבטים ואחד דיינים מחייבים מה אחד את גזידון ואין אף אחד שמכה אותו, או אז הנאשם יצא זכאי מפני שהוא לחייב לפוחות דין אחד שימצאו לזכות אותו, ואם לא היה אף אחד שזכה אותו אי אפשר גם להענישו שהריה כל מטרת העונש היא ש"תכפר להן" אבל אם אין אפיו אחד שדן לזכות הרי שהחטא שרי במצוות יroid וחותות בירור. במצב זה גם לא יועיל העונש לכפר עלי, ולכן אין טעם להעוני. פעמים רבות אנו נתקלים בסיטואציות שבהן נהואה לנו בברור שפלוי לא ונגה כראוי ואלמנון לא נהג כיואת הלכה זו מלמדת אותנו עד כמה עליינו למצוא נקודה לזכות של יהודי אחר, ולהציג את הטוב שבב, כי גם מי שישרו במצוות של "אני ישנה", הרי "ליבי ער" - ליבו של כל יהודי עיר לה, לתורתו ולמצוותין, ובסופו של דבר הוא יתעורר ויתגלה ובפורט בחודש אולל החדש שמכאן אנחנו דין את חברו לזכות גם אותו ידונו בשמיים לזכות, יהיו שנזקה שבשמיים ידונו את כל עם ישראל לזכות, ונזכה לכך לכתיבה וחתיימה טוביה לשנה של גאולה וישועה ולביאת משיח צדקתו בקרוב ממש.

בגבורת גראן ווילג'ון
הרב מאיר סויסא

אורות ההלכה

תשובות הלכתיות משלחנו של
מורנו המרא דארטרא
הגאון הגדול רבי יהודה דרעל' שליט"א

מנהגי חדש אלול

ש - האם אמירת סליחות בחודש אלול היא חובה או רשות?
ת - ראוי לכל בעל נש שארך יראה את ה' היא אוצרה, להרבבות סליחות ותchanונים מראש חדש אלול ואילך עד יום ה' הדין הגדול והנורא, כמו שנאמר שצרכיך אדם להזכיר עצמו לקראת ים הדין הגדול והנורא, כמו שנאמר "היכן לקראת אלהיך ישראל". ומהנה ישראל חדש לקום באשמורת הבוקר לאמיית סדר הסליחות שתקנו רבוינו הקדמוניים, וכן מנהג שליחות בשבע שחל בו ראש השנה. ואם חל ביום שני ושלישי בשבועו, מתחילה מיום ראשון בשבוע שלפניו.

ש - מי שקשה עליו לkom באשمورות הבוקר, האם רשאי לומר סליחות בשאר תפילות היום?

ת - כאמור טווב והוא לkom לאמירת הסליחות באשمورות הבוקר, אך מי שקשה עליו הדבר כגון המהרים למלاكتם או ת"ח השוקד בתורה עד שעotta שליחת המאוחרות, רשאי לאומרם מיד לאחר חצות הלילה או בסמוך ל תפילה שחורת. ובעת הצורך, יש להקל ולומרם בכל שעotta הימים. אולם אין לאומרם משקיעת החכמה ועד חצות הלילה, והנהנים לומר סליחות בתפילה ערבית (קדום חצות הלילה), יש לבטל מהנוגם.

ש - האם יש לבדוק אחר שליח ציבור הגון לאמירת הסליחות כדי שליח ציבור בתפילה "הימים הנוראים"?

ת - רצוי לדקק בכל האפשרות אשר הילich יבואר הגון ת"ח ויר"ש המוחבר מבן קהיל המתפללים, לעבור לפני התיבה לאמירות הסליחות. ועל כל פנים הכל כשרים לעבור לפני התיבה לאמירות הסליחות, ובכלל שיחותה של תורה ומיצאות רצוי על הציבור. אך שליח ציבור הכויה עצמו על רוב הציבור, אינו רשאי לעבור לפני התיבה ואין עונינים אחוריו Amen.

ש - האם צריך לבדוק אחר שליחת הסליחות?

ת - יש קטיעים בסליחות אשר היחיד אינו רשאי לאומרם. ואלו הם: כל הקטיעים שיש בהם י"ג מידות כולל הקטיעים שלפנייהם כמו "אנשי אמונה" י"ת מהנו מרעות כבו', וכן כל הקטיעים הנארמים בלשון הזמן שנקבע (ארומית) ועל כן אין לאומרם בפחות מעשרה. ואם הגיע הזמן שנקבע לאמירת סליחות וудין אין לאומרם בפחות מעשרה. אך שליח ציבור הכויה עצמו על רוב הקטיעים הנ"ל, ואחר כד ישילמו אותן עונינים עשרה.

ש - הקמים לסליחות באשمورות הבוקר, כיצד ינהגו לגבי ברכות התורה?

ת - נחלקו הפסוקים בדעתותיהם, האם אמרת פסוקים דרך תפילה ותchanונים יש חובה לברך עליהם ברכות התורה. יש אמורים שצרכיך לברך לפניות, מפני שאנו קורא בהם דרך לימוד אלא רק דרך תפילה ותchanונים. ולפי הרנא, העיקר בזה כסביר ראשוונה. ועל כן הקמים לסליחות בדילוג כל עלות השරר, יברכו תחילת ברכות התורה ואחר כך יאמרו את סדר הסליחות.

ש - האם אסור לטעם דבר מאכל או לשחות קפה לפני הסליחות?

ת - אסור מעיקר הדין לטעם שודך דבר מאכל אחר עלות השחר, ובזהו הקי החמור בזה מודע אפיו קודם עלות השחר, וכן ראוי להחמיר. אולם לבני שתייה יש להקל, ועל כל פנים המיקל לשחות תה או קפה אפייל בסיכון גם לאחר עלות השחר, יש לו מי לטסוק. ובפרט מי שקשה עליו אמרת סליחות ותפילה بلا שתייה.

ש - האם יש חובה לבדוק תפילין ומזוזות בחודש אלול בכל שנה ושנה?

ת - מעיקר הדין אין צורך לבדוק תפילין שכתבו בהידור ע"י סופר ת"ח ויר"ש, גם לאחר הרבה שנים. אך יש לבדוק את המזוזות לפחות פעמיים שבע שנים, דהיינו פעם אחת בכל שלוש שנים ומחצית. ברם כבר נהגו חסידים וגנשי מעשה לבדוק תפילין ומזוזות בכל שנה ושנה בימי חדש אלול, והחמיר בזה תבוא עליו ברכה.

ופיע"ק בארכ-שבע ע"א ה"ג מוקדמא דנא במסגרת הרבנות הראשית
בארכ-שבע, בדיקת תפילין ומזוזות ביום חדש לככל דורשי.

"בן אדם מה לך לרודם"

תחלת אמרת הסליחות
לספרדים (עדות המזרח)
ביום ראשון
ג' אלול תש"פ (23.08.20)

